

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات خاک و آب

دستورالعمل فنی مدیریت تغذیه و مصرف کود در مزارع پیاز جنوب کرمان

جواد سرحدی و مهدی شریف

شماره ثبت : ۵۶۹

۱۳۹۸

جمهوری اسلامی ایران

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه تحقیقات خاک و آب

دستورالعمل فنی

مدیریت تغذیه و مصرف کود در مزارع پیاز جنوب کرمان

نگارندگان

جواد سرحدی و مهری شریف

اعضای هیات علمی مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی جنوب کرمان

شماره ثبت: 569

1398

مشخصات نشریه

عنوان: دستورالعمل فنی مدیریت تغذیه و مصرف کود در مزارع پیاز جنوب کرمان

نگارندگان: جواد سرحدی و مهری شریف

ناشر: مؤسسه تحقیقات خاک و آب

کارشناس انتشارات: زهرا محمدی

ویراستار: زهرا محمدی

صفحه آرا: سمانه پورمنصور

طراح جلد: راضیه محمدی

سال انتشار: 1398

نشانی: کرج، میدان استاندارد، جاده مشکین دشت، بعد از رزکان نو، بلوار امام خمینی (ره)، موسسه

تحقیقات خاک و آب، کد پستی: 3177993545 - صندوق پستی: 311-31785

دورنگار: 026-36210121

تلفن: 026-36201900

Website: www.swri.ir

Email: info@swri.ir

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

این نشریه با شماره 55152 در تاریخ 97/12/7 در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به

ثبت رسیده است.

نقل مطالب با ذکر منبع بلامانع است.

مسئولیت صحت مطالب به عهده نگارندگان است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1.....	مقدمه.....
1.....	خاک مناسب.....
2.....	آب آبیاری.....
2.....	مصرف کود.....
2.....	1- مرحله کاشت.....
2.....	2- مرحله رشد رویشی.....
3.....	3- مرحله آغاز غده‌زنی و بزرگ شدن غده.....
4.....	منابع.....

دستورالعمل فنی

مدیریت تغذیه و مصرف کود در مزارع پیاز جنوب کرمان

مقدمه

پیاز از قدیمی‌ترین سبزی‌ها و صیفی‌جات خوراکی در دنیا و ایران است و خاستگاه آن را ایران و افغانستان یاد کرده‌اند.

منطقه جیرفت و کهنوج تنها قطب مهم تولید پیاز در فصل زمستان بوده و خلا بازار کشور را در این فصل رفع می‌نماید. کشت و تولید پیاز در جنوب استان کرمان در دو نوبت، کشت پاییزه (یا طرح استمرار که دارای رتبه اول در کشور است) و کشت دوم (کشت زمستانه)، انجام شود. با توجه به سطح زیر کشت، میزان و اهمیت تولید این محصول در منطقه جیرفت و عدم وجود دستورالعمل مصرف کود مطابق با شرایط آب و خاک این منطقه، تصمیم بر آن شد تا راهکارهایی که در زمینه بهبود کمی و کیفی محصول مؤثر باشند در قالب دستورالعمل حاضر در اختیار بهره‌برداران قرار داده شود.

خاک مناسب

گرچه کشت و تولید پیاز در هر خاکی مقدور است اما خاک‌های سبک (لوم شنی، شن لومی و شنی) که غنی از ماده آلی و دارای زهکش خوب هستند، مناسب‌ترین خاک می‌باشند.

آب آبیاری

با توجه به خصوصیات خاک‌های منطقه، آب آبیاری باید دارای شوری کمتر از 2 دسی زیمنس بر متر باشد و بهترین سیستم آبیاری، سیستم آبیاری تحت فشار از نوع تیپ است.

مصرف کود

خاک‌های منطقه جیرفت و کهنوج عموماً از نظر عناصر غذایی و ماده آلی فقیر هستند؛ لذا با توجه به نیاز تقریباً بالای گیاه پیاز به عناصر غذایی و ماده آلی، توجه به مصرف بهینه عناصر غذایی و ماده آلی در راستای تولیدی مناسب دارای اهمیت ویژه است. توزیع مصرف عناصر غذایی که بر اساس نتایج آزمون خاک توصیه می‌شود به صورت کودهای مختلف مطابق با مراحل سه‌گانه خاص پیاز از مرحله کاشت تا برداشت است که به شرح زیر به آن می‌پردازیم:

1- مرحله کاشت

در این مرحله 100 درصد کود فسفره، 30 درصد کل کود پتاسه و 30 درصد کل کود نیتروژنه مورد نیاز گیاه قبل از کاشت مصرف و با شخم یا دیسک زیر خاک می‌شود.

2- مرحله رشد رویشی

این مرحله از کشت نشا (یا set) شروع شده و حدود 30 تا 40 روز طول می‌کشد. در این مرحله 40 درصد کل کود پتاسیمی و 40 درصد نیتروژن کل مورد نیاز، 25 کیلوگرم سولفات روی، 25 کیلوگرم سولفات منگنز، 2 کیلوگرم کلات آهن EDDHA، 50 کیلوگرم سولفات منیزیم و 10 تا 20 تن کود مرغی در هکتار مصرف می‌شود.

نکته مهم و قابل توجه در مصرف کودهای شیمیایی این است که به دلیل اثر متقابل متضاد عناصر آهن، روی و منگنز باهم در جذب توسط گیاه، نباید این کودها به صورت مخلوط و همزمان از طریق سیستم مصرف شوند (کودهای یاد شده بالا به طور جداگانه از طریق سیستم آبیاری بافاصله 4 روز از هم مصرف می‌شوند).

3- مرحله آغاز غده‌زنی و بزرگ شدن غده

این مرحله پس از مرحله رشد رویشی آغاز شده و به همراه مرحله بزرگ شدن غده 100-60 روز طول می‌کشد. در این مرحله 30 درصد نیتروژن کل و 30 درصد پتاسیم کل مورد نیاز گیاه، 25 کیلوگرم سولفات روی، 25 کیلوگرم سولفات منگنز، 50 کیلوگرم سولفات منیزیم و 50 کیلوگرم نترات کلسیم از طریق سیستم آبیاری مصرف می‌شود.

نکته بسیار مهم در تولید محصول پیاز در کشت اول، جلوگیری از تنش کم‌آبی در مرحله کاشت است. همچنین توصیه می‌شود که کشت پیاز روی بسترهای پشته مانند به عرض 40-35 سانتی‌متر و ارتفاع 15 تا 20 سانتی‌متر که خاصیت زهکشی در آن‌ها مناسب است، انجام شود.

منابع

- 1- سرحدی، ج. 1382. اثر روی، منگنز و ماده آلی بر عملکرد محصول پیاز در منطقه جیرفت و کهنوج در قالب طرح استمرار. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی. شماره فروست 83/1333.
- 2- سرحدی، ج. 1383. اثر نیتروژن، فسفر و پتاسیم بر عملکرد محصول پیاز در منطقه جیرفت در قالب طرح استمرار. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی. شماره فروست 83/1165.
- 3- Boyhan, G., D. Granberry and T. Kelley. 2001. Onion production guide. Extension Bulletin, University of Georgia, College of Agricultural and Environmental Sciences, USA.P. 54.
- 4- Brewster, J. L. 1994. Onions and other vegetable Allium. CAB. Intl. Wallingford, U. K. p. 236.
- 5- Khalaf, S. M. and E. M. Taha. 1988. Respons of garlic plants grown on calcareous soil to organic manure and sulpher application. Annals Agric. Sci., 33(2): 1219-1232.
- 6- Moursy, M. El., H. E. Khalifa., M. M. Attia., M. A. Sayed and A. M. Osman. 2007. Effect of organic and nitrogen fertilizers and plant densities on onion production in sandy soils under drip irrigation system. Alex.j. Agric. Res. 52(1): 103-108.